

Fjerpilning hos papegøjer og burfugle

– Hvorfor og hvad kan du gøre? –

PSYKISK BETINGET FJERPILNING

Fjerpilning er et hyppigt forekommende problem hos papegøjer og burfugle som ofte skyldes en kombination af adfærd, miljø og i nogle tilfælde underliggende sygdom. Når medicinske årsager såsom parasitter, hudinfektion og andre lidelser er udelukket, er der ofte tale om en psykisk/ adfærdsmæssig årsag.

Psykisk betinget fjerpilning er ofte multifaktoriel og kan derfor være svær at korrigere, da det ofte kræver flere tiltag. Hvis fjerpilning får lov at stå på uden ændringer, kan det udvikle sig til en slags "fastlåst vane (psykose), hvor fuglen fortsætter med at plukke sig, selv når den oprindelige årsag ikke længere er der. Derfor er det en god idé at sætte ind tidligt med de anbefalede tiltag, så fuglen får de bedste muligheder for at stoppe igen.

TYPISKE ÅRSAGER

Kedsomhed og understimulering

Fugle er intelligente dyr, som i naturen bruger mange timer dagligt på at søge føde og interagere socialt. Normalt bruger fugle op til 6 timer om dagen på at finde føde. I hjemmet får de ofte mad serveret i en skål og har færre udfordringer, hvilket kan føre til kedsomhed og stress. Fjerpilning bliver således en måde at "få tiden til at gå" på.

Social ubalance

Papegøjer er sociale dyr, der lever både i par og i flok. For lidt kontakt kan derfor give ensomhed og stress. Samtidigt kan for meget eller "forkert" kontakt (f.eks. meget tæt binding til én person) give frustration, når denne person ikke er til stede. Både for lidt og for meget/forkert kontakt kan derfor føre til fjerpilning.

Ændringer i miljøet

Fugle er vandedyr og reagerer ofte på selv små ændringer i deres miljø, f.eks.:

- Nye mennesker eller dyr
- At nogen flytter ind eller ud
- Ændrede rutiner eller arbejdstider

Sådanne ændringer kan skabe usikkerhed og stress, hvilket kan udløse fjerpilning.

Hormonel/seksuel frustration

Hvis fuglen stimuleres hormonelt uden mulighed for at "afreagere", kan det give uro.

Hormonel stimulering kan f.eks. være:

- Lange lyse dage
- Adgang til rede-lignende steder
- Tæt, "par-lignende" kontakt med ejer

Dette kan vise sig som både fjerpilning og anden urolig adfærd.

Manglende mulighed for naturlig adfærd

Fugle har behov for at:

- Søge føde (fouragering)
- Manipulere/ødelægge materiale
- Bade og pleje fjer

Ved manglende mulighed for at udføre sådanne behov, kan de begynde at rette adfærden mod sig selv ved f.eks. at plukke egne fjer.

Ernæring

En ensidig kost – især frøbaseret kost – kan føre til mangel på vitaminer og næringsstoffer, hvilket kan påvirke både hud og fjer og gøre fuglen mere tilbøjelig til at plukke sig. En korrekt sammensat kost er altså vigtig for både fjer, hud og generelt trivsel – og kan have stor betydning ved fjerpilning.

HVAD KAN DU GØRE DERHJEMME?

1. Aktivér din fugl dagligt

- Gem foder i f.eks. legetøj eller hæng det på steder, som din fugl skal klatre eller flyve til
- Giv ting fuglen må tygge og ødelægge, f.eks. friske grene, bark, kviste, pap, papir, naturreb, spiselige tyggeting (tørrede majscolber, broccoli-stilk, urter og blade)
- Træn korte øvelser (2-5 minutter, stop mens det stadig er sjovt)

2. Skab en sund relation

- Undgå at fuglen er afhængig af konstant opmærksomhed
- Lav faste tidspunkter for samvær
- Træn fuglen til at være tryk alene

3. Tilbyd badning

- Skål med vand eller let spray (f.eks. forstøver)
- Gerne flere gange om ugen

4. Fast døgnrytme

- 10-12 timers ro og mørke hver nat
- Regelmæssige rutiner i hverdagen

5. En sund varieret kost

- 50-70% pellets (fuldfoder)
- 20-30% friske grøntsager
- 5-10% frugt
- 5-10% frø og nødder

Du kan læse mere i vores vejledning "*Fodring af papegøjer og burfugle*" på www.haarlevdyreklinik.dk

VIGTIGT AT VIDE

- Fjerpilning kan blive til en vane og tage tid at ændre.
- Forbedring ses ofte over uger til måneder
- Flere tiltag samtidigt giver bedst effekt
- Fjer vil gro ud igen, men det er en lang proces og kan tage 1-12 mdr. Kropsfjer gror hurtigere ud end hale- og vingefjer.

HVORNÅR SKAL DU KONTAKTE DYRLÆGEN

- Hvis fjerpilning fører til skade (f.eks. sår på huden)
- Hvis fjerpilningen forværres
- Hvis fuglen ændrer adfærd eller almentilstand